

FAABORG TORV

Faaborg Midtfyn Kommune
November 2024

ERIK BRANDT DAM arkitekter - Urban Creators - Lightscapes - Artelia

Peter Hansen, Blomstertorv i Faaborg, o. 1900

FAABORG TORV

INDHOLD

03	Tidslinje
05	Fornyelse af Faaborg Torv
06	Brolægning Scene Tilgængelighed Afvanding Belysning Ymerbrønden Træer Inventar Parkering Varelevering
07	Belysning
08	Situationsplaner: Eksisterende forhold Rydning Fremtidige forhold
11	Illustrationer
13	Budget

1887
1900
1913
1920
1953
2025

FAABORG TORV

TIDSLINJE

Det er uvist, hvornår Faaborg er grundlagt. Foburgh nævnes første gang i Kong Valdemars Jordebog 1229 og fik købstadsrettigheder i 1251. Den tidligste torvedannelse i byen stammer fra middelalderen og var knyttet til den øst-vestgående gadestruktur på bakken ovenfor havnen. I 1672, 1715 og 1728 hærgede brande byen og lagde den middelalderlige bebyggelse i ruiner. Kun Klokketårnet overlevede brandene og er i dag den eneste tilbageværende middelalderlige bygning i Faaborg. Bykernen blev genrejst på middelalderlige gadestruktur, der i dag fortsat opleves intakt og nærværende.

Faaborg Råd-, Ting- og Arresthus blev opført på Torvet i 1840 af arkitekten Jens Poul Jacobsen, hvorved Faaborg Torv fik sin nuværende vestlige afgrænsning og øst-vestgående orientering. Faaborg Spare- og Lånekasses første bygning opførtes 1858, hvorved torvets plan og forbindelse til Adelgade blev præciseret.

Midt på Torvet, omtrent på det højeste punkt, stod en af byens fem offentlige brønde fra 1770 frem til 1913, hvor brønden blev nedlagt og Ymerbrønden opstillet, hvor brønden tidligere stod. Ymerbrønden er udført af billedhuggeren Kai Nielsen og var en gave fra Etatsråd Mads Rasmussen til byen i anledning af hans virksomheds 25 års jubilæum. Opstillingen markerede samtidig grundstensnedlæggelsen for Carl Petersens bygning til Faaborg Museum og færdiggørelsen af pavillonen i Svanninge Bakker, som Mads Rasmussen havde bedt maleren Peter Hansen om at tegne til de bakker, han i 1911 havde købt for at lade dem udlægge som en slags naturpark.

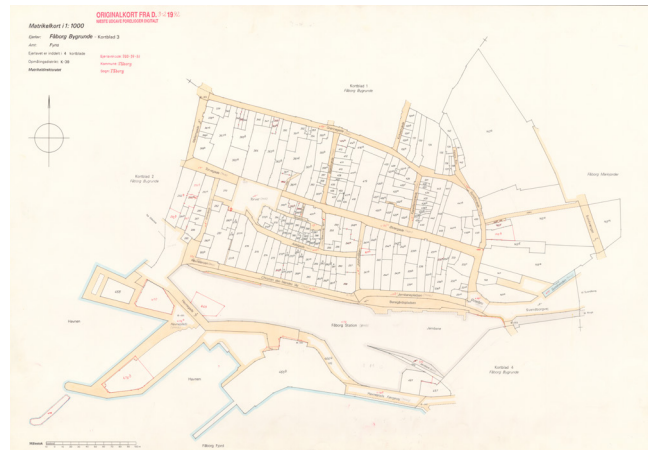
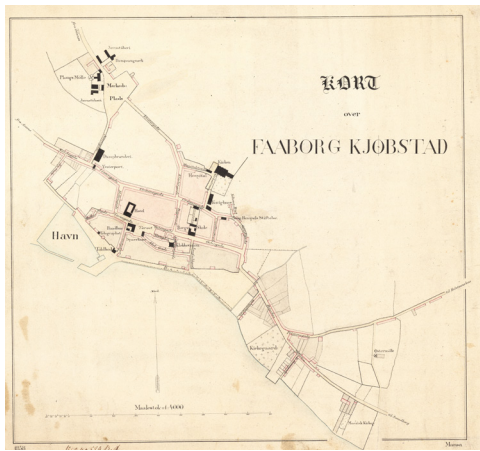
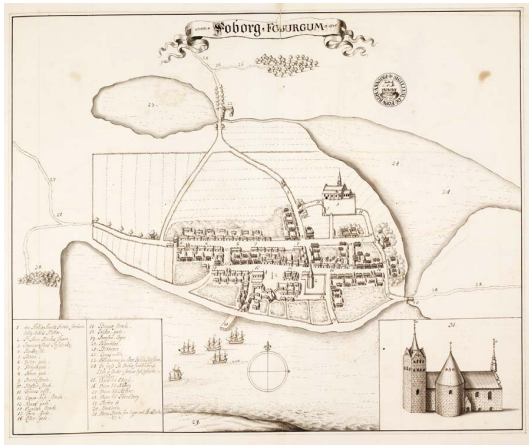
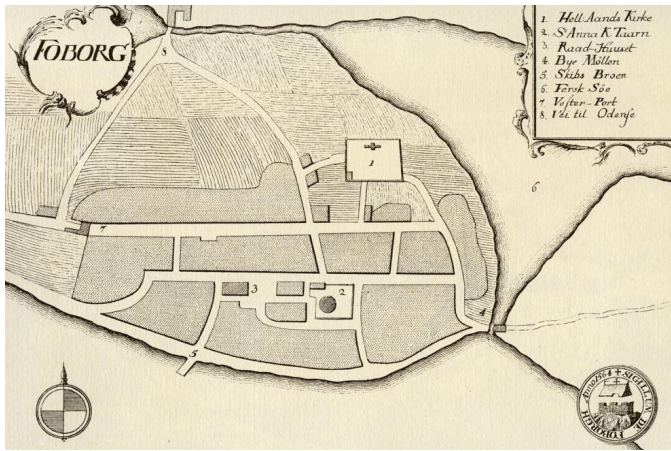
Omkring år 1900 afløste en bygning i ti fag mod øst (F.C. Alstrøms boghandel) to købstadshuse hver i fem fag. Bygningen, der i dag huser Sydbank, blev ombygget til sit nuværende klassicistiske udtryk af arkitekten Frits Jørgensen i 1919. På Faaborg Torv opførte Frits Jørgensen også Hotel Faaborg (opr. Landmandshotellet) i 1916. Torrepavillonen blev opført i 1935 og var en aktiv del af livet på torvet indtil 1992. Spare- og Lånekassens bygning blev nedrevet i 1942, hvorved torvet fik sin nuværende udstrækning. Samme år tog Faaborg Spare- og Lånekasse den nye bankbygning på torvet, tegnet af arkitekten Palle Suenson, i brug.

I 1953 flyttes Ymerbrønden til den nuværende placering på Lille Torv, der samtidig blev belagt med brosten og bordurer efter tegning af Kaare Klint. Efter Ymerbrøndens flytning asfalteres den resterende del af Torvet, der indrettes til og fungerer som parkeringsplads frem til 1992.

I 1993 genindvies Torvet i sin nuværende brolagte udformning med de karakteristiske nord-syd forløbende linier af granitbordurer, der opdeler den store brolagte flade. I forbindelse med fornyelsen af Torvet blev egetræet på Lille Torv plantet og en rund bæk opstillet omkring det. Torrepavillonen blev i forbindelse med torvets fornyelse flyttet væk. I 2024 fremstår Faaborg Torv i hovedtræk som ved fornyelsen i 1993, idet der er tilkommet en række plantekasser i forbindelse med restauranternes udeservering og fem kubiske granitsten til beskyttelse af egetræet.

Faaborg Torv - Lille Torv med Ymerbrønden, 2024

Foburgh får
købstadsrettigheder

Foburgh omtales i
Kong Valdemars Jordebog

Faaborg Råd-, Ting- og Arresthus
opføres
Arkitekt Jens Poul Jacobsen

Faaborg Spare- og
Lånekasses
første bygning opføres
(1858-1942)

Den offentlige brønd nedlægges.
Ymerbrønden opstilles,
hvor brønden tidligere stod

Torvepavillonen opføres
(1935-1992)

Spare- og Lånekassen
nedrives

Ymerbrønden flyttes til Lille
Torv, der brolægges
af Kaare Klint.
Torvet asfalteres
og indrettes til P-plads

Torvet brolægges
Egetræet plantes
Torvepavillonen nedtages

Faaborg Torv i dag

TIDSLINJE

1229

1251

1564

Bybrande

1667

1672

1715

1728

1770

1840

1858

1887

1900

1913

1919

1935

1942

1953

1964

1992

2024

2025

Offentlig brønd

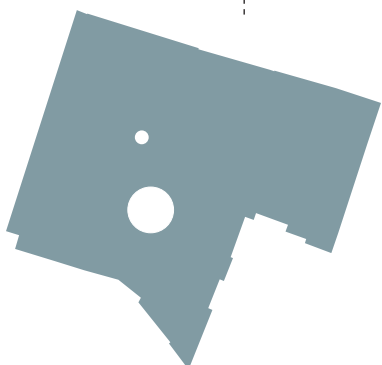
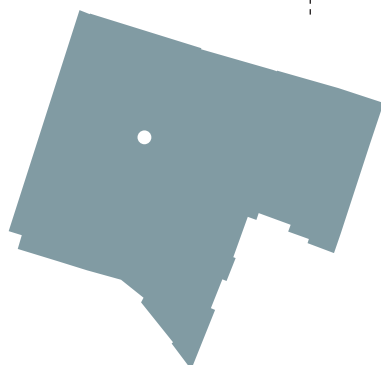
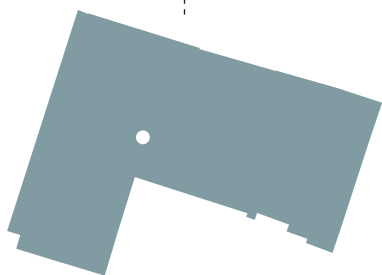
Ymerbrønden opstilles

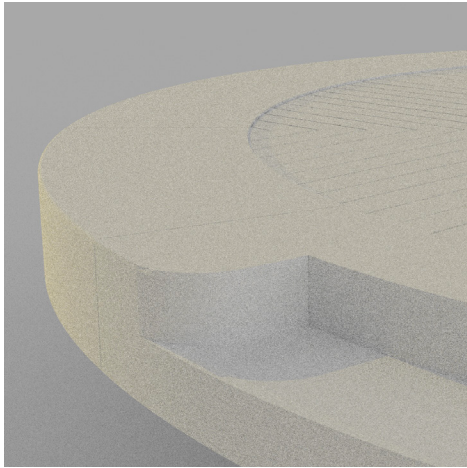
F.C. Alstrøms Boghandel
opføres

Sydfyns Discontobanks
klassicistiske facade
udføres af arkitekten
Frits Jørgensen

Ymerbrønden
udført i bronze
opstilles

Scene
Ymerbrønden flyttes

Sokkel, Faaborg Museum
Indgangsparti, Faaborg Museum
Scene, Faaborg Torv

Peter Hansen
Grisehandlere ved Ymerbrønden, u.å.

Rund Københavnerbænk

FORNYELSE AF TORVET I FAABORG

Skitseforslaget til Faaborg Torv illustrerer, hvordan der kan etableres en samlet helhed i torvets belægninger med udgangspunkt i det nuværende torvs mange fine kvaliteter. Fornyelsen af Faaborg Torv bygger videre på det nuværende belægningsmønster og med genbrug af materialer fra Lille Torv samt fra Faaborg Midtfyn Kommunes depot.

For at styrke Faaborg Torv som ramme om mangfoldige aktiviteter med forskellige behov, genindføre et centrum og understrege Ymerbrøndens betydning på Faaborg Torv, foreslås den flyttet fra placeringen på Lille Torv til dens oprindelige placering i torvets midte.

Et nyt opholds- og sceneelement i granit og træ tilfører torvet en ny attraktion, der sammen med to nye træer mod Adelgade giver rumlig støtte til Ymerbrønden, der i fremtiden vil indgå naturligt i liv og aktiviteter på torvet. På denne måde skabes et hierarki på torvet og et rum omkring Ymerbrønden, der anerkender dens kunstneriske betydning. Granitkanten henter inspiration i indgangspartiet ved Faaborg Museum og soklen under Kai Nielsens skulptur af Mads Rasmussen i Kuppelsalen. Trædækket på scenen konstrueres således, at der skabes en kompasrose. I trædækkets midt etableres en brønd for tilslutning til gøglerstik.

De rekreative muligheder på torvet styrkes yderligere ved opstilling af flere bænke og års-tidsvarierende udeservering ved restaurationerne.

Torvets belysning fornyes med opretholdelse af lygternes nuværende placering.

Ymerbrønden
Flytning, 1953
Reparation, 1999

Peter Tom Petersen, Axeltorvet i Faaborg, 1885

Brosten i nordisk blanding, Røde bordursten, Ymerbrøndens tidligere placering,

Røde brosten, Lille Torv

Gråsorte bordursten, grå chaussésten, Lille Torv

Sølvlø, Acer saccharinum

Scene, træer og udeservering

FORNYELSE AF TORVET I FAABORG

Brolægning

Eksisterende granitmaterialer genanvendes, idet brosten blandes og der suppleres med røde granitbordurer som eksisterende fra kommunens depot til de nord-syd-gående linier, der opdeler torvets brolægning i store felter. Chaussésten langs de dobbelte bordur-linier langs facaderne mod øst genbruges ikke, men udskiftes med slidte chaussésten i rød blanding fra kommunens eget depot. Eksisterende bærelag forventes at kunne genanvendes. Nyt afretningsgrus indbygges.

Scene

Det nye opholds- og sceneelement udføres med en bred kant af nordisk granit og med et trædæk af egetræsplanker, der monteres, så der etableres en kompasrose. Granitkanten udføres med en gennemsnitlig højde på 45 cm og med siddetrin mod syd. I scenens midte etableres mulighed for at tilgå gøglerstik/tomrør, der tilkobles elskab på torvet. Der etableres midlertidig overdækning med lukkede sider, der nedtages efter brug.

Tilgængelighed

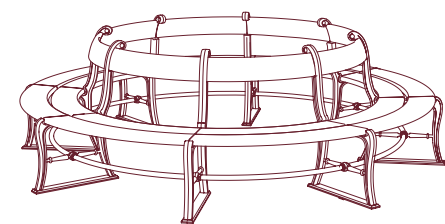
Belægningen på Faaborg Torv udgøres af brosten og tværgående linier af granitbordurer. Mod nord forløber Østergades belægning af jetbrændte granitfliser over torvet. Tilgængeligheden fra Østergade til Adelgade styrkes med dobbelte rækker af bordursten langs facaden fra Østergade til Tårngade og videre forbi Torvet 5 til Adelgade.

Afvanding

Nuværende afvanding, der knytter sig til linierne af granitbordurer, bevares og eksisterende riste ved Lille Torv flyttes til den fremtidige linier af granitbordurer i dette område. Afvanding fra Ymerbrøndens nuværende placering nedlægges og ny afvanding fra skulpturen etableres i forbindelse med flytningen til den nye placering centralt på torvet.

Belysning

Belysningen fornyes, og det foreslås at nuværende lygteplaceringer bibeholdes, idet enkelte placeringer dog justeres for at sikre gode ganglinier, hvor granitbordurer skaber tilgængelighed fra Østergade til Adelgade. Nedgravet belysning ved Det gamle Rådhus fjernes.

Rund Københavnerbænk

Ymerbrønden

Ymerbrønden genopstilles på det nuværende, oprindelige underlag af granitbordurer og brosten, der nedtages og genindbygges. Mulighederne for at indarbejde et lydværk ved genopstilling af Ymerbrønden undersøges med henblik på at tilføre Ymerbrønden en ekstra dimension - brøndens oprindelige klukken fra dryppende vand i en ny fortolkning. Dette gøres i samarbejde med Faaborg Museum. Der etableres nyt afløb, der tilsluttes eksisterende brønd.

Træer

Der plantes to nye træer mod Adelgade i plantebede på min. 15 m³ for at sikre gode vækstbetingelser. Træer foreslås at være Sølvlø, Acer saccharinum, der har smukke fingerfligede blade med stor årstidsvariation i farverne, fra spæde grøn til gule næsten røde høstfarver. Træerne foreslås plantet med trådklump og et stammeomfang på ca. 35 cm. Vækstbetingelserne for den eksisterende stilkeg ved Østergade forbedres.

Inventar

De nuværende bænke bevares og møbleringen på torvet suppleres med to københavnerbænke foran det gamle Rådhus og en rund københavnerbænk, der opstilles omkring egetræet mod Østergade.

Affald

Nuværende affaldsspande nedtages og genopsættes. Molok i Adelgade flyttes til ny placering i Torvegade og belægningen i Adelgade reetableres.

Parkering

Det etableres mulighed for af- og påstigning ved Hotel Faaborg, handicapparkeringen genetableres i Torvegade, og der etableres to kortids p-pladser i Adelgade. Nuværende parkering på torvet udgår.

Varelevering

Levering af varer m.v. til de erhvervsdrivende omkring torvet tilgodeses ved at disponere tre områder, hvor lastbiler i et begrænset tidsrum kan parkere ifb af- og pålæsning.

Sølvlø, Acer saccharinum, sommer og efterår

Peter Hansen, Markedsdag i Faaborg, o.1900

Faaborg Raad-, Dom- og Arresthus, 1840 - i dag Turistinformation

BELYSNING

Himlen er stor her, også i natten - det skal der værnes om og være varsomme med at lyse unødigt op. Om aftenen kan man arbejde med de helt lave lysniveauer og opnå en meget stor visuel effekt. Lysmængden i den gamle bydel kan med fordel nedtones en smule.

Virkemidlerne er farvetemperaturen på lyskilden i samspil med lampens udlysning, som skal passe til materialiteten og byrummets skala.

Lyset må derfor gerne være varmt i farven for at få belægninger og de smukke facadefarver til også at stå frem om natten. Den eksisterende gadebelysning er lidt frisk og må gerne i den fremtidige lygte være varmere i tonen.

Den eksisterende lygte på torvet har denne bløde udlysningskarakteristik og er en del af kulturarven og dette skal bevares i en fremtidig lygte. Belysningen fungerer som lysstøttepunkter i mørket og leder 'på vej'.

Udlysningen fra lygten skal være afbalanceret med omgivelserne og mørket. Derfor benyttes bygningers facader fortsat som reflektorer for en blød og blændfri udlysning i byrummet.

Nye lygter opstilles med samme placering som eksisterende, idet placering dog justeres i forhold til den fremtidige linie af bordurer fra Østergade til Adelgade. Nedgravet belysning, der i dag oplyser Det gamle Rådhus, nedtages.

- Lygter står stadig langs facader for at skabe en karakterskabende og blændingsfri belysningskvalitet.
- Belysningen er varmere i tonen.
- Lys i vinduer er vigtig for en velkommende oplevelse på torvet og der opsættes 'gadelys' i vinduer i Det gamle Rådhus.
- Udlysningskarakteristikken bevares og vil i den fremtidige lygte være blød, rund strålende og afskærmet mod himlen.
- Torvet er ubelyst mens lygterne står som eksisterende og som lysstøttepunkter igennem den gamle by.
- En ekstra gadelygte ved scenen giver den nødvendige, men stilfærdige oplysning omkring scenen.
- Gadebelysningen vil fortsat give et smukt genskin i Ymerbrøndens blanke overflade.

Set fra nord. Ymerbrønden set i lysskæret fra gadelampen. Soklen er smukt defineret

Set fra syd. Genskinnet i den blanke overflade modulerer smukt ymerbrønden i mørket

Eksisterende lygte snært op ad facade og hjørner er genkendeligt for bymidten og afvikler blænding. Lysmængden fra lygten kan med fordel nedtones og være varmere i tonen i samspil med det historiske materiale, skala og farver.

Lyset er her varmere i tonen og lysniveauet nedtonet. Facaden som reflektor giver en blød udlysning i passagen.

TORVEGADE

Kannevorfs Gaard

Turistinformation
(Råd- og Arresthus)

Cykler

Plantekummer

Cykler

Plantekasser

Stilkeg

Ymerbrønden

ØSTERGADE

Sydbank

STRANDGADE

Hotel Faaborg

Pullerter

Bar

Pergola

Torvet 5

TÅRNGADE

Plantekasser

Bar

Frk. Elises Passage

Molok

ADELGADE

EKSISTERENDE FORHOLD
Situationsplan 1:300

TORVEGADE

Kannevorfs Gaard

Affaldsspande og
askebægre

Turistinformation
(Råd- og Arresthus)

Cykler

Plantekummer

Cykler

ØSTERGADE

Stilkeg bevarer

Ymerbrønden

Sydbank

STRANDGADE

Lygte

Hotel Faaborg

Plantekasser

Pullerter

Bar

Pergola

Torvet 5

TÅRNGADE

Bar

Blomster-
stativ

Frk. Elises Passage

Molok

ADELGADE

RYDNING
Situationsplan 1:300

